

ԱՌԱՋ ԻՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

(Շար.)

ԻՆՉՊԷՍ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼ ԱՐԻՒՆԱՀՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ մէկը կը վիրաւորուի, սովորաբար արիւնահոսութիւն մը կըսկսի վերքէն: Մեծ մասով, այդ տեսակ արիւնահոսութիւնը շատ շուտով կը դադրի, երբ վերքը կը կապեն և վիրաւորուած տեղը կը սեղմեն կազով (թիւլպէնտ), բամպակով և կապածոյով (bande): Բայց կը պատահին դէպքեր, երբ վերքէն շատ արիւն կը հոսի և մահուան պատճառ կը դառնայ: Եթէ վիրաւորը չմեռնի սառտիկ արիւնահոսութիւնէ, կը թուլնայ, ուժասպառ կ'ըլլայ, իսկ ուժասպառ մարդուն վերքը դժուար կը բժշկուի: Այդ պատճառով շատ կարեւոր է հասկնալ թէ ինչպէ՛ս պէտք է դադրեցնել արիւնահոսութիւնը:

Արիւնը կը հոսի սիրտէն մարմինին ամէն կողմը, տեսակ մը խողովակներով, որուք կը կոչուին զարկերակ: Եթէ սեղմենք բուրձ մատով մէկուն ձեռքը դաստակէն, մատին տակ կը զգանք արեան զարկը: Զարկերակներուն մէջ արիւնը բաց կարմիր գոյն մը ունի:

Արիւնը, գործը վերջացնելէ, այսինքն սննդարար նիւթերը մարմինին տալէ յետոյ, կը վերադառնայ դէպի սիրտը ուրիշ խողովակներով, որոնք կը կոչուին ուեւրակ, և մարմինին զանազան մասերուն վրայ, մորթին տակէն կ'երեւին կապոյտ լարերու պէս: Անոնց մէջ արիւնը մութ գոյն ունի և կը հոսի դանդաղ: Մասնաւորապէս վտանգաւոր է վիրաւորուած զարկերակին արիւնահոսութիւնը: Ատիկա կարելի է հասկնալ տեսնելով որ արիւնը բաց կարմիր գոյն մը ունի, կը հոսի յորդառատ և կարծես զարկերով դուրս կը ցայտէ: Դադրեցնելու համար այդ արիւնահոսութիւնը, պէտք է ամուր սեղմել զարկերակը վերքէն քիչ մը վերէն, (այսինքն սիրտին աւելի մօտ) և ոսկորին վրայ: Միեւնոյն ժամանակ պէտք է բարձր բռնել մարմինին այս մասը, ուր կը գտնուի վերքը: Թէ սեղմելով կը դադրի արեան հոսանքը, ատիկա կարելի է փորձել առողջ մարդու վրայ, — եթէ սեղմենք զարկերակը արմուկին վերէն, զարկը կը դադրի դաստակին վրայ:

Փոխանակ մատով սեղմելու, կարելի է ամուր կապել վիրաւորին ձեռքը կամ ոտքը թաշկինակով, սլորած սրբիչով, կաշիով, գօտիով, նախ զարկերակին վրայ գնելով մաքուր կտոր մը: Բայց պէտք չէ մոռնալ որ այդպէս ամուր կապած կարելի է պահել ոտքը կամ ձեռքը ոչ աւելի քան 2—3 ժամ, հակառակ պարագային կը մեռնի մարմինին այդ մասը արեան հոսանքին դադրելուն պատճառով և, ստիպուած, պէտք կ'ըլլայ կտրել զայն:

Այս պատճառով, ամուր կապել է յետոյ, պէտք է վերաւորը ան-
միջապէս փոխադրել բժիշկին մօտ, որ արիւնը կը դադրեցնէ ուրիշ
եղանակով: Եթէ 2—3 ժամ անցած է արդէն և դեռ բժիշկը չէ հա-
սած, այն ատեն պէտք է թուլցնել կապը, սեղմել զարկերակը մա-
տով ու յետոյ նորէն կապել: Արիւնահոսութիւնը դադրեցնելու յա-
մար շատ յարմար է լաստիկէ խողովակներով կապել:

Եթէ արիւնը կը հոսի սեւերակէն, պէտք է բարձր բռնել ոտքը
կամ ձեռքը և սեղմել կամ կապել վերքէն վար տեղէ մը (սիրտէն
հետո), որովհետեւ այս անգամ արիւնը կը հոսի ոչ թէ սիրտէն, ինչ-
պէս կը պատահի զարկերակներու վերաւոր-
մաս պարագային, այլ հակառակ ուղղութեամբ
դէպի սիրտը:

Սեւերակին արիւնահոսութիւնը դադրեցը-
նելը աւելի դիւրին է, քան զարկերակին, ո-
րովհետեւ սեւերակին պատերը աւելի փափուկ
են, թոյլ են և կը կպին իրարու:

Շատ անգամ, կարծես առանց պատճառի
արիւնը կը հոսի քիթէն (Այս մասին տեսնել
առանձին յօդուածը Բուժանքի նախորդ թիւին
մէջ, Ծ. Ա.) Այդ արիւնահոսութիւնը դադրեցը-
նելու համար պէտք է հիւանդը նստեցնել հան-
դիստ վիճակի մէջ: Հիւանդին պառկած վիճակին
մէջ արիւնը ուժեղ կը հոսի դէպի գլուխը, ուս-
տի դժուար է դադրեցնել արիւնը եթէ հի-
ւանդը պառկի: Այդ պարագային պէտք է բա-

Մարմնին այն տեղերը
ուր մնշելով կարելի է դադ-
րեցնել արիւնահոսութիւնը:
քերուն մէջտեղը պէտք է դնել ստոյգ, կամ պաղ ջուրով թրջուած լա-
թի մը կտոր, որովհետեւ պաղութենէն արեան խողովակները կը սեղ-
մուին: Քիթին մէջ պէտք է խօթել թրջուած բամպակ, որքան կա-
րելի է ամուր, բայց այնպէս մը, որ բաւականին մէկ ծայրը երեւայ
գուրտէն և դիւրին ըլլայ հանելու: Եթէ տակաւին արիւնը չի դադ-
րիր, պէտք է սեղմել վիզին վրայ այն զարկերակը, որ արիւն կը
տանի գլխուն և հիւանդը անյապաղ տանիլ բժիշկին մօտ: Վիզին
զարկերակը սեղմած ատեն, պէտք է զգուշանալ որ չսեղմուի շնչա-
փողն ալ և այդպիսով չդժուարանայ շնչառութիւնը:

(Շարունակելի)